

EVALUAREA LA DISTANȚĂ A SCANĂRILOR TOMOGRAFICE ALE LEZIUNILOR ÎNCHISE A SPLINEI ȘI FICATULUI REZOLVATE NONOPERATOR

Radu Gurghiș, Eduard Aneste, Alexei Muravca, Diana Zagadailov, Elena Cotorobai

(Cond. șt. – Gheorghe Rojnovanu, dr. hab.șt.med., prof. univ., cat. Chirurgie nr. 1 „Nicolae Anestiadi”)

Scop. Studiarea rezultatelor la distanță ale tratamentului nonoperator al leziunilor lienale (LL) și hepatice (LH).

Material și metode. Studiu prospectiv(2007-2012) 92 pacienți, cu LL – 56(60,9%) și LH – 36(39,1%), 16(17,4%) – traumatism izolat, în 76(82,6%) – asociat (toracic–56,6%, cerebral–69,7%, locomotor–39,5%). Politraumatizați(ISS>19) au fost 69(75%), cu ISS>25 – 55,4%, hemodinamic instabili – 24,4%, cu GCS≤13p și alcoolemie>0,7‰ – 31,6%. Examinare imagistică (USG, TC) – 100%, cu angiografie în 19,2%. Monitorizarea USG(100%) la 1 și 3 luni, tomografică doar în gr.III-IV(AAST).

Rezultate. În 63(68,5%) TC s-a efectuat în primele 24h; 24(26,1%) – 24h-72h, 5(5,4%) peste 96h. TC constată: LL severe(III-IV) în 53,6% (gr.III-26, gr.IV-2 și două gr.4a-pseudoanevrism lienal); LH severe – 47,2% (gr.III-15, gr.IV-2). Sensibilitatea TC în primele 6h – 96%, peste 12h sensibilitatea TC – 100% la scanarea repetată(2). În 2(2,1%) cazuri TC n-a diagnosticat leziunea de intestin, fiind necesară laparoscopia. În 14(15,2%) cazuri(LL-7,LH-7) TC s-a efectuat la externare, cauza persistența hemoperitoneului la 12zile. Rezolvarea hemoperitoneului pentru LL s-a constatat la 6-14zile, pentru LH – 6-12zile. La o LH gr.III(2,7%), la ziua 21, TC constată hematom suspect de abcedare, unica complicație specifică, rezolvată prin puncție-ecoghidată (hematom supurat). 14(15,2%) traumatizați(LL-10,LH-4) prezentau laceratii sau hematom organizat după o lună, la 6(LL-2,LH-4) persistau la 6 luni, la două LH hematomul/bilomul persista la un an, cu statut fiziologic normal.

Concluzii. TC este necesară în monitorizarea LL și LH severe tratate nonoperator la prezența manifestărilor clinice. Sensibilitatea TC este dependentă de durata traumă-scanare și asocierea cu angiografie și reconstrucție 3D, ultimele oferind posibilitatea prezicerii eșecului TNO.

Cuvinte cheie. tratament nonoperator, rezultate imagistice, leziuni lienale și hepatice.

EVALUATION OF REMOTE TOMOGRAPHY SCANS OF THE SPLEEN AND LIVER HEALED INJURIES SOLVED NONOPERATIVE

Radu Gurghis, Eduard Aneste, Alexei Muravca, Diana Zagadailov, Elena Cotorobai

(Sci.adviser: Gheorghe Rojnovanu, PhD., univ. prof., chair of Surgery nr. 1 “Nicolae Anestiadi”)

Purpose. Study of remote results of nonoperative treatment of spleen(ST) and hepatic traumas (HT).

Material and methods. A prospective study(2007-2012) of 92 patients with ST – 56(60,9%) and HT – 36(39,1%), 16(17,4%) cases with isolated trauma and 76(82,6%) cases with associated trauma (thoracic–56,5%, brain–69,7%, musculoskeletal–39,5%). The study included 69(75%) patients with polytrauma (ISS>19), with ISS>25 – 55,4%, 24,4% - haemodynamically unstable patients, with GCS≤13p and alcoholaeamia>0,7‰ – 31,6%. Review imaging (ultrasound, CT) – 100%, with angiography in 19,2%. USG monitoring (100%) was performed at 1 and 3 months, tomographic monitoring – only in the case of the IIIrd-IVth degree(AAST).

Results. In 63(68,5%) cases CT was performed during the first 24h; 24(26,1%) – during the first 24-72h, 5(5,4%) in over 96h. CT findings were: severe ST(III-IV) in 53,6% cases (of the III-rd degree-26, of the IV-th degree-2 and 2 cases of the IV-th A degree-splenic pseudoaneurysm); severe HT – 47,2% (of the III-rd degree-15, of the IV-th degree-2). CT sensitivity during the first 6h was 96%, 12h later CT sensitivity was of 100% on repeated scanning(2). In 2(2,1%) cases CT didn't diagnose the intestinal lesion, laparoscopy being necessary. In 14(15,2%) cases (ST-7, HT-7) CT was performed at discharge, the cause being haemoperitoneum persistence on the 12-th day. Haemoperitoneum resolution for ST was established on the 6-th – 14-th day, for HT – on the 6-th – 12-th day. In the case of a HT of the III-rd degree (2,7%), on the 21-st day CT established a haematoma with suspicion for suppuration, the only specific complication resolved by ultrasonographically guided puncture (suppurated haematoma). 14(15,2%) of the traumatized patients (ST-10, HT-4) presented lacerations organized haematoma after 1 month, in 6(ST-2, HT-4) cases they persisted after 6 month, in 2 cases of HT, the haematoma/biloma persisted after 1 year, with a normal physiological state.

Conclusions. CT is necessary for the monitoring of severe ST and HT treated non-surgically in the presence of clinical manifestations. CT sensitivity is depended on the association with angiography and 3D reconstruction, the last ones offering the possibility to prognose the failure of the NOT (non-operative treatment).

Key words. nonoperative treatment, imaging results, splenic and hepatic injuries.